

Stan sanitarny powiatu brzozowskiego za 2019 r.

**Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
36-200 Brzozów, ul. Moniuszki 17**

1. Epidemiologia

Sytuacja epidemiologiczna jest stabilna i można uznać za ogólnie dobrą. Nie ma epidemicznego występowania chorób zakaźnych. Wśród zakażeń jelitowych i zatruc pokarmowych dominują zakażenia wirusowe i tu na czoło wysuwają się zakażenia rotawirusowe (117 przypadków). W zatruciach pokarmowych (25 przypadków) wywołanych pałeczkami Salmonella, prawdopodobnym źródłem zakażenia była nieprawidłowa obróbka termiczna potraw (jajka, mięso). Środowiska domowe były objęte nadzorem epidemiologicznym.

W ostatnich latach obserwujemy wyraźny wzrost występowania boreliozy- choroba przenoszona przez kleszcze. W analizowanym okresie zarejestrowano minimalny spadek zachorowań- 66 przypadków. Nie ma szczepionki przeciwko boreliozie.

W roku 2019 zarejestrowano 7 przypadków zachorowań na gruźlicę (podobnie jak w latach ubiegłych). Środowiska domowe osób chorych objęto nadzorem epidemiologicznym.

Grypa i zakażenia grypopodobne- zarejestrowane zachorowania w roku 2019- 5277 osób.

W porównaniu do lat wcześniejszych utrzymuje się znaczny wzrost zachorowań na ospę – w roku 2019- zarejestrowano 323 przypadków.

Zachorowania na odrę w Polsce są związane przede wszystkim z zawlekaniem choroby z zagranicy lub zakażeniem osób, które nie są zaszczepione przeciwko odrze przez osoby nie będące narodowości polskiej. Zachorowania o charakterze i rozmiarach ognisk epidemicznych mogą wystąpić głównie wśród nieszczepionych społeczności lokalnych lub w środowisku szkolnym, jeśli stopień uodpornienia dzieci i dorosłych jest niewystarczający dla uzyskania tzw. odporności zbiorowiskowej, która powstaje gdy liczba osób uodpornionych osiąga co najmniej 95%.

Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą.

Na terenie powiatu brzozowskiego Państwowa Inspekcja Sanitarna prowadzi nadzór nad 148 podmiotami wykonującymi działalność leczniczą. W 2019 r. poddano kontroli 120 obiektów. Oceniając stan sanitarny wyżej wymienionych obiektów szczególną uwagę zwracano na:

Zaopatrzenie w bieżącą zimną i ciepłą wodę.

W grupie podmiotów leczniczych 34 obiekty zaopatrywane są w wodę z wodociągów sieciowych, w pozostałych przypadkach z własnych indywidualnych ujęć podziemnych. Podmioty prowadzące działalność leczniczą w ramach praktyki zawodowej w 15 przypadkach zaopatrywane są z własnych studni, w pozostałych przypadkach to wodociąg sieciowy. Podczas przeprowadzanych kontroli sanitarnych zwracano uwagę na stałe utrzymywanie temperatury wody powyżej 55°C, by zapobiec możliwości zasiedlenia wewnętrznej sieci wodociągowej bakteriami z rodzaju Legionella.

Odprowadzanie ścieków.

W obiektach nie stwierdzono zaniedbań w zakresie gospodarki ściekowej. W grupie podmiotów leczniczych - 60 odprowadza ścieki do kanalizacji sanitarnej, 12 do osadników bezodpływowych i 3 posiada własną oczyszczalnię. W grupie obiektów prowadzących działalność leczniczą w ramach praktyki zawodowej - 48 odprowadza nieczystości do kanalizacji sanitarnej, 3 do osadników bezodpływowych i 2 do własnych oczyszczalni.

Warunki sanitarno-techniczne pomieszczeń i ich funkcjonalność.

Państwowa Inspekcja Sanitarna uwzględniała wymagania ujęte w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z 26 marca 2019 r. w sprawie szczegółowych wymagań jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (Dz.U. z 2019 r. poz.

595).

Podmioty wykonujące działalność leczniczą udzielające ambulatoryjnych świadczeń zdrowotnych zlokalizowane są w samodzielnych budynkach lub zespołach budynków, w całkowitej izolacji podmiotu wykonującego działalność leczniczą od innych użytkowników w budynkach użyteczności publicznej, z wyłączeniem węzłów komunikacyjnych nie będących komunikacją wewnętrzną. Właścicielami lokali przeznaczonych na podmioty wykonujące ambulatoryjne świadczenia zdrowotne są zazwyczaj wspomniane podmioty wykonujące działalność leczniczą ambulatoryjną. W roku 2019 nie prowadzono postępowania administracyjno – egzekucyjnego.

Zaopatrzenie w środki dezynfekcyjne, ich stosowanie oraz opracowanie i wdrożenie obowiązujących procedur.

W podmiotach wykonujących działalność leczniczą zwracano szczególną uwagę na asortyment posiadanych środków myjąco - dezynfekcyjnych do mycia i dezynfekcji narzędzi oraz sprzętu medycznego, pod względem spektrum ich działania oraz bezpieczeństwa, stwierdzono wystarczającą ilość środków sprzętu medycznego, narzędzi, pomieszczeń oraz wystarczającą ilość indywidualnych środków ochrony osobistej. Nadzorowane podmioty lecznicze pracują w oparciu o procedury dotyczące sporządzania, stosowania i właściwości doboru preparatów dezynfekcyjnych. Zarówno dobór i stężenie roztworów środków dezynfekcyjnych jak i czas dezynfekcji prowadzone zgodnie z zaleceniami ich producentów. Sprzątanie i dezynfekcja pomieszczeń podmiotów odbywa się przez zatrudniony personel po zakończonych przyjęciach pacjentów oraz wg potrzeb. W 15 obiektach sprzątaję firmy zewnętrzne.

Sterylizacja narzędzi, sprzętu i materiałów medycznych.

Na terenie powiatu w 33 podmiotach sterylizacja prowadzona we własnym zakresie. Pozostałe podmioty lecznicze stosują wyłącznie sprzęt jednorazowego użytku. Sprawując nadzór sanitarny dotyczący sterylizacji narzędzi, sprzętu i materiałów medycznych Inspekcja Sanitarna zwracała szczególną uwagę na pomieszczenia i urządzenia sterylizatorni, uwzględniając wymagania ujęte w załączniku Nr 2 rozporządzenia Ministra Zdrowia z 26 marca 2019 r. w sprawie szczegółowych wymagań jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą.

Wyżej wymienione rozporządzenie MZ określa szczegółowe wymagania dotyczące urządzenia sterylizatorni w podmiotach leczniczych prowadzących sterylizację.

Ponadto nadzór obejmował także urządzenia sterylizujące, metody sterylizacji, dekontaminację narzędzi przed poddaniem ich sterylizacji, pakietowanie narzędzi oraz dokumentację procesów sterylizacji, a także archiwizację wyników sterylizacji. Skontrolowane podmioty prowadzące sterylizację we własnym zakresie stosują się do wymogów w/w rozporządzenia oraz wytycznych dotyczących sterylizacji.

Nadzorowane placówki prowadzą systematyczną kontrolę wewnętrzną procesów sterylizacji wskaźnikami biologicznymi (Sporal A, 3M Atestt) i wskaźnikami chemicznymi zintegrowanymi klasy: V STERIM INTERATON i IV (SPS Steam Indicator Strip,).

Archiwizacja wyników oraz dokumentowanie procesów dekontaminacji prowadzona jest prawidłowo we wszystkich podmiotach.

Utrzymanie bieżącej czystości i porządku w obiekcie i terenu wokół niego.

Utrzymanie czystości i porządku w podmiotach działalności leczniczej z rodzaju ambulatoryjne świadczenia zdrowotne jest prowadzone przez personel medyczny lub pracowników firmy usługowo- sprzątajęcej. W większości placówek do mycia i sprzątania wykorzystywane są wózki do zmywania powierzchni podłóg z dostateczną ilością wymiennych wsadów myjących oraz wiadra- mopy, ściereczki oznakowane i wydzielone do poszczególnych pomieszczeń.

Postępowanie z odpadami medycznymi i komunalnymi.

Odpady medyczne wytwarza 92 obiekty. Placówki mają opracowane i wdrożone procedury

zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 5 października 2017 w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami medycznymi (Dz. U. z 2017 r. poz. 1975). Odpady są prawidłowo segregowane, gromadzone, oznakowane, transportowane i przechowywane.

Stosowane są pojemniki lub worki koloru czerwonego umieszczane w pojemnikach wielorazowego użycia lub stelażach. Przechowywanie odpadów medycznych odbywa się w lodówkach usytuowanych w pomieszczeniach porządkowych, sporadycznie w pomieszczeniu kotłowni.

Miejsce mycia i dezynfekcji pojemników transportowych są pomieszczenia porządkowe. Odpady odbierane przez Firmę Remondis Medison sp. z o. o. w Rzeszowie, „KOBOST” w Woli Rzędzińskiej, Małopolską Kolumnę Transportu Sanitarnego w Tarnowie i Firmę MAX-MED Krosno ul. Szklarska 1/44. Utylizacja odpadów medycznych odbywa się w Spalarni „RAF-EKOLOGIA” Jedlicze ul. Trzecieskiego 14.

Odbiór odpadów medycznych oraz ich utylizacja udokumentowane. Na podległym terenie nie notowano zaniedbań w postępowaniu z odpadami komunalnymi. Każdy obiekt posiada umowę na odbiór odpadów komunalnych z firmą posiadającą wymagane zezwolenie. Kontenery i pojemniki zabezpieczone są przed osobami niepożądanymi, opróżniane zgodnie z zawartą umową.

Postępowanie z bielizną czystą i brudną.

Placówki posiadają wydzielone, oznakowane pojemniki do przetrzymywania bielizny brudnej wyłożone wsadami z worków jednorazowego użytku i usytuowane w pomieszczeniach porządkowych, bądź w pomieszczeniach szatni. Czysta bielizna przetrzymywana w wydzielonych szafkach. W większości stosowana jest bielizna również jednorazowego użytku typu: prześcieradła, podkłady, serwety, parawany oraz fartuchy.

Bielizna zwłaszcza odzież ochronna prana jest w pralni szpitalnej: Szpitala Specjalistycznego POO Brzozów ul. Ks. J. Bielawskiego 18 i Wojewódzkiego Szpitala Podkarpackiego Krosno ul. Korczyńska 57. Natomiast fartuchy z części gabinetów indywidualnych praktyk lekarskich prane są we własnym zakresie, w wydzielonych pralkach, znajdujących się w pomieszczeniach placówki.

Dokumentacja przeglądów instalacji wentylacji i klimatyzacji.

Pomieszczenia podmiotów leczniczych posiadają wentylację grawitacyjną. Część obiektów zwłaszcza w pomieszczeniach WC posiada zainstalowane wentylatory mechaniczne połączone z wyłącznikiem światła. Dwie placówki posiadają klimatyzację. Procedury mycia i sprzątnia pomieszczeń zawierają zapisy dotyczące kratek wentylacyjnych.

Podczas kontroli przedkładane są do wglądu protokoły z przeprowadzanego przeglądu kominiarskiego oraz czyszczenia i dezynfekcji klimatyzacji.

Dokumentacja w obszarze realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych.

Wszystkie skontrolowane podmioty lecznicze prowadzą kontrole wewnętrzne oraz dokumentację w obszarze realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych. W nadzorowanych obiektach w toku kontroli oceniono zakres, sposób i częstotliwość prowadzenia kontroli wewnętrznej, w obszarze realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych. W wyniku dokonanej analizy protokołów i raportów z kontroli wewnętrznej nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ponadto wydano ogółem 2 opinie sanitarne dotyczące spełnienia wymagań sanitarnych w obiektach, które wymagane są przez NFZ.

Szczepienia ochronne jako element zwalczania chorób zakaźnych.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny monitoruje wykonawstwo szczepień ochronnych poprzez kontrolę świadczeniodawców wykonujących w ramach podstawowej opieki zdrowotnej usługi profilaktyczne, w tym szczepienia ochronne oraz prawidłową gospodarkę preparatami szczepionkowymi z zachowaniem łańcucha chłodniczego.

Obowiązkowe szczepienia ochronne są skuteczną i generalnie powszechnie społecznie akceptowaną metodą zapobiegania zachorowaniom na choroby zakaźne, zarówno w wymiarze zapobiegania zachorowaniom u osoby poddanej szczepieniom ochronnym (prewencji indywidualnej), jak również kształtowania odporności całej populacji na zachorowania (prewencji zbiorowej).

Warunkiem osiągnięcia odporności w skali populacji jest bowiem wysoki odsetek zaszczepionych osób (zwykle odporność populacyjną osiąga się przy zaszczepieniu wysokiego odsetka populacji – tj. co najmniej ok. 95%), co skutecznie zapobiega szerzeniu się zachorowań na choroby zakaźne nie tylko na osoby uodpornione w drodze szczepienia, ale również na osoby, które ze względu na przeciwwskazania zdrowotne nie mogą być przeciw nim szczepione lub osoby, które pomimo prawidłowo przeprowadzonego szczepienia nie wykształciły odporności immunologicznej. Sposób regulacji obowiązkowych szczepień ochronnych w polskim prawie wynika zarówno z uczestnictwa Polski w koordynowanych przez WHO międzynarodowych programach całkowitego wykorzenia (eradykacji) takich chorób zakaźnych jak polio, odra i różyczka, jak również z krajowych programów zwalczania chorób zakaźnych, a także konieczności zapewnienia ochrony indywidualnej dzieciom przed chorobami zakaźnymi o szczególnie ciężkim przebiegu i wysokiej śmiertelności.

Obowiązek poddawania się szczepieniom ma charakter powszechny i podlegają mu osoby przebywające na terenie Polski. Podstawą prawną do nałożenia obowiązku szczepień przeciw wybranym chorobom zakaźnym jest art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2018 r., poz. 151). Obowiązkiem szczepień ochronnych objętych jest 12 chorób zakaźnych, są to: błonica, gruźlica, inwazyjne zakażenie *Haemophilus influenzae* typu b, *Streptococcus pneumoniae*, krztusiec, nagminne zakażenie przyusznicy (świnka), odra, ostre nagminne porażenie dziecięce (poliomyelitis), różyczka, tężec, wirusowe zapalenie wątroby typu B oraz wścieklizna.

W odniesieniu do każdej z tych chorób określono osoby lub grupy osób obowiązane do poddawania się obowiązkowym szczepieniom ochronnym oraz wiek i inne okoliczności stanowiące przesłankę do nałożenia obowiązku szczepień ochronnych na te osoby. Uzupełnieniem ww. regulacji prawnych jest ogłaszany corocznie przez Głównego Inspektora Sanitarnego w drodze komunikatu Program Szczepień Ochronnych przeznaczony dla lekarzy i pielęgniarek będących realizatorami obowiązkowych szczepień ochronnych.

2. Higiena Żywnienia i Żywności

Stan sanitarny obiektów żywności, żywienia i materiałów do kontaktu z żywnością

Stan sanitarny nadzorowanych obiektów oceniany był przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej zgodnie z jednolitymi procedurami urzędowej kontroli żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością uwzględniającymi przepisy w zakresie wymagań higieniczno-sanitarnych.

Obiekty żywieniowo – żywnościowe

Na terenie powiatu prowadzony jest nadzór nad: zakładami produkującymi żywności, zakładami obrotu żywnością (hurtowniami, sklepami, punktami ruchomymi i tymczasowymi, środkami transportu i innymi- apteki), nad obiektami żywienia otwartego (restauracje) i zamkniętego (stołówki szkolne, przedszkolne, domy pomocy społecznej) oraz nad materiałami do kontaktu z żywnością i obrotem kosmetykami.

Podczas 350 kontroli przeprowadzonych w 2019 r., w 20 obiektach stwierdzono nieprawidłowości i były to: niewłaściwy stan sanitarno-techniczny obiektów oraz sprzętu, artykuły po terminie przydatności, niewłaściwe warunki przechowywania żywności, brak zatwierdzenia działalności.

Celem likwidacji stwierdzonych uchybień Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny wydał decyzje nakazujące likwidację stwierdzonych uchybień. Decyzje zostały wykonane, z wyjątkiem 3 decyzji, których termin realizacji przypada na 2020 r. Za uchybienia sanitarne osoby odpowiedzialne ukarano mandatami karnymi (10 mandatów na kwotę 2300 zł.).

W jednym przypadku ze względu na uchybienia stwarzające zagrożenie dla zdrowia ludzi wstrzymano działalność w zakresie magazynowania i transportu środków spożywczych w magazynie spożywczym.

W obiekcie tym rozpoczęto działalność w powyższym zakresie - bez wymaganego zatwierdzenia organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz bez zapewnienia odpowiednich warunków techniczno- sanitarnych.

Za niewłaściwy stan sanitarny osobę odpowiedzialną ukarano mandatem karnym, ponadto sporządzono wniosek o ukaranie karą administracyjną do Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

Wydano 2 decyzje nakazujące zawieszenie działalności w zakresie przygotowywania i produkcji posiłków w 2 stołówkach (szkolna, przedszkolna), do czasu uzyskania w pomieszczeniach żywnościowych wody bieżącej odpowiadającej obowiązującym wymogom – decyzje zostały wykonane.

Jakość zdrowotna środków spożywczych.

W ramach urzędowej kontroli i monitoringu pobierano do badań 228 próbek żywności w zakresie: oceny organoleptycznej, obecności metali, zanieczyszczeń mikrobiologicznych, zawartości substancji dodatkowych, skażeń promieniotwórczych oraz znakowania.

Próbki nie były kwestionowane.

System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach – RASFF

RASFF jest systemem służącym do wymiany informacji, pomiędzy organami urzędowej kontroli, o żywności, paszy i materiałach do kontaktu z żywnością, potencjalnie niebezpiecznych dla zdrowia ludzi, zwierząt lub środowiska. Zakres powiadomień RASFF obejmuje przypadki bezpośredniego lub pośredniego ryzyka dla zdrowia człowieka.

W 2019 r. w systemie RASFF – Wycofano z obrotu handlowego (apteka) środek spożywczy „Propolis Plus” á 100 tab. „numer partii 83506, data minimalnej trwałości 12.03.2021 – ze względu na stwierdzenie przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu benzo(a) pirenu i sumy WWA w przedmiotowym suplemencie diety.

Ponadto w ramach powyższego systemu prowadzono kontrole w związku z powiadomieniami dotyczącymi:

- stwierdzenia przekroczenia NDP dla sorbinianu potasu w produkcie pn. „Śliwki suszone PITTED PRUNES TESCO”, nr partii: L9031003 08:36 L2A, terminie przydatności do spożycia: 02.2020,
- stwierdzenia obecności pleśni na powierzchni produktu pn. Biskopki z nadzieniem morelowym i polewą kakaową Dr Gerard Jupi, termin przydatności do spożycia: 16.12.2019 r., nr partii 191621A,
- stwierdzenia obecności larw szkodników w produkcie pn.: „Michałki z Hanki”, numer partii: 1/13, data minimalnej trwałości: 04.2020,
- zawyżonej zawartości ochratoksyny A w produkcie pn. Żytnie płatki błyskawiczne pełnoziarniste firmy Melvit S.A., 02-390 Warszawa, ul. Grójecka 194/91,
- stwierdzenie obecności bakterii grupy coli w produkcie - Woda źródłana niegazowana Nestle Pure Life poj 1,5 l , nr partii: 08:37 9071894261, data minimalnej trwałości 03.2021 prod. Nestle Polska S.A. Warszawa, Zakład Produkcyjny w Nałęczowie.

Powyższych produktów nie stwierdzono w obiektach wymienionych w listach dystrybucyjnych.

Ocena sposobu żywienia.

W czasie kontroli warunków produkcji żywności w zakładach żywienia zbiorowego (przedszkola, stołówki szkolne, żłobki) prowadzona jest ocena sposobu żywienia w oparciu o rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 26.07.2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach – nie stwierdzono nieprawidłowości.

3. Higiena Komunalna

Obiekty Użyteczności Publicznej

Do zakresu działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w dziedzinie bieżącego nadzoru sanitarnego należała kontrola przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne a w szczególności dotyczące utrzymania należytego stanu higienicznego obiektów i urządzeń użyteczności publicznej.

W 2019 roku kontrolą objęto: zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, hotele, ustępy publiczne, pływalnie, jednostki pomocy społecznej, tereny rekreacyjne (parki, piaskownice), cmentarze, domy przedpogrzebowe, osiedla mieszkaniowe. Prowadzone postępowanie administracyjne w 6 obiektach doprowadziło do poprawy stanu sanitarno-technicznego. Obiekty na koniec 2019 r. w dobrym stanie sanitarno-technicznym.

Jakość wody.

Powiat brzozowski należy do terenów o słabym stopniu zwodociągowania. W nadzorze znajduje się 9 wodociągów prowadzących zbiorowe zaopatrzenie w wodę przeznaczoną do spożycia (1 przyjęto na ewidencję w 2019 r.). Urządzenia wodociągowe zasilone są wodami podziemnymi (za wyjątkiem wodociągu Brzozów Jakła Wielka opartego o wody mieszane).

Ze zbiorowego zaopatrzenia w wodę korzysta ogółem 14 756 osób, co stanowi tylko 22,4 % mieszkańców powiatu (liczba wzrosła o 0,2 %). Wszystkie wodociągi w minionym roku dostarczały konsumentom wodę spełniającą wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294).

W 2019 r. notowano krótkotrwałe zanieczyszczenia mikrobiologiczne dot. ogólnej liczby mikroorganizmów w $22 \pm 2^{\circ}\text{C}$ dotyczy 2 wodociągów Golcowa i Blizne. Wydano decyzję stwierdzającą warunkową przydatność wody do spożycia, decyzję o ustaleniu opłaty, stosowny komunikat oraz pismo do wójta.

W zakresie fizykochemicznym wystąpiły wahania w jakości wody spowodowane podwyższoną wartością mętności (Brzozów Jakła Wielka), manganu (Golcowa, Wesola, Izdebki), jonu amonu (Golcowa, Izdebki), sodu (Trześniów) oraz boru (Jasienica) - podjęte działania skutkowały usunięciem nieprawidłowości. Rozpoczęte w 2018 r. postępowanie administracyjne zostało zakończone (Golcowa).

Ponadto prowadzono postępowanie w zakresie poprawy złego stanu sanitarno-technicznego studni, urządzeń lub wyposażenia pomieszczeń (Brzozów, Trześniów).

Brak sieci wodociągowych zmusza mieszkańców do korzystania z własnych ujęć indywidualnych tzw. studni przydomowych o niepewnej jakości, często nieodpowiadającej wymaganiom rozporządzenia. Najczęściej kwestionowane parametry to bakterie grupy coli i Escherichia coli, mętność, mangan, żelazo, jon amonu (60% przebadanych studni).

Pływalnie – W nadzorze sanitarnym znajdują się 3 pływalnie (2 kryte oraz 1 odkryta). Kontrola obejmowała jakość wody w nieckach do kąpieli, jakość ciepłej wody w natryskach oraz stan sanitarny obiektów. Wydano zbiorcze oceny jakości wody na pływalniach odpowiadające

wymogom (2) oraz odpowiadającą wymogom z nieprawidłowościami (1) z uwagi na przekroczenie wymagań mikrobiologicznych tj. ogólnej liczby mikroorganizmów w $36 \pm 2^{\circ}\text{C}$ po 48 h oraz fizykochemicznych w zakresie chloroformu zarówno w wodzie wprowadzanej do niecki basenowej z systemu cyrkulacji jak i w niecce basenowej. W tym przypadku wydano decyzję opłatową. W przypadku krótkotrwałego wystąpienia nieprawidłowości w zakresie podwyższonej wartości chloroformu, utleniałości oraz ogólnej liczby mikroorganizmów zarządzający obiektami prowadzili działania naprawcze, które doprowadzały do poprawy jakości wody.

4. Higiena Dzieci i Młodzieży

W 2019 roku pod nadzorem PSSE w Brzozowie znajdowało się **64 stałe placówki** nauczania i wychowania (1 żłobek, 15 samodzielnych przedszkoli, 35 szkół podstawowych, 6 zespołów szkół i 7 innych placówek opiekuńczo-wychowawczych w tym 2 Warsztaty Terapii Zajęciowej, 1 Dom Opieki Społecznej dla Dzieci i 4 Świetlice Środowiskowe), dwa autobusy do przewozu dzieci i 31 wodociągów szkolnych.

W czasie ferii zimowych i wakacji letnich na terenie powiatu brzozowskiego funkcjonowało 14 turnusów wypoczynku dzieci i młodzieży. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

W wypoczynku wzięło udział 835 dzieci.

W 2019 roku przeprowadzono 132 kontrole w placówkach nauczania i wychowania. **Nieprawidłowości stwierdzono w 4 placówkach** – Szkoła Podstawowa w Bliznem (zły stan sanitarno-techniczny podłóg i klatek schodowych), Szkoła Podstawowa Nr 1 w Humniskach (zły stan sanitarny podłóg, posadzek i ścian), Szkoła Podstawowa w Brzozowie – budynek przy ulicy 1000-lecia (brak ciepłej wody w kilku kranach), Szkoła Podstawowa w Turzym Polu (zły stan sanitarny sanitariatów i szatni). W dwóch z wymienionych placówek nieprawidłowości zostały usunięte.

Stan sanitarny pozostałych obiektów stałych jest ogólnie dobry. Spełnione są normy sanitarne w obszarze zaplecza sanitarnego oraz warunków do utrzymania higieny osobistej, ergonomii wyposażenia, zapewnienia miejsca na podręczniki i przybory szkolne, warunków do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego, rozkładu zajęć oraz organizacji czasu pobytu w szkole.

W 2019 roku w **3 placówkach oświatowo-wychowawczych stwierdzono złą jakość wody** (Szkoła Podstawowa w Woli Jasienickiej i Szkoła Podstawowa w Turzym Polu oraz WTZ w Haczowie).

We wszystkich przypadkach wydano decyzje nakazujące poprawę jakości wody i decyzje te wyegzekwowano. Na dzień dzisiejszy w żadnej ze szkół nie toczy się postępowanie administracyjne związane z poprawą jakości wody.

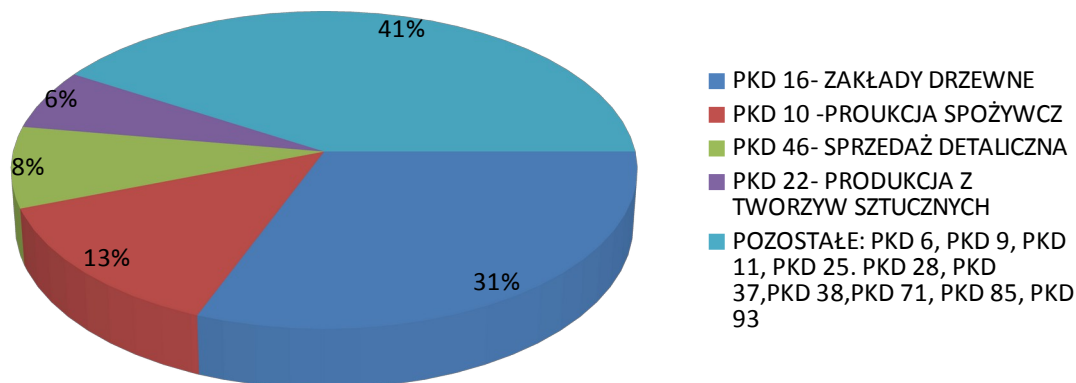
5. Higiena Pracy

Nadzór nad warunkami sanitarno-epidemiologicznymi higieny środowiska pracy oraz substancjami i mieszaninami niebezpiecznymi.

Bieżący nadzór sanitarny sprawowany przez sekcję higieny pracy Państwowej Inspekcji Sanitarnej obejmował kontrolę przestrzegania przepisów z zakresu: bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładach pracy pod kątem zapobiegania powstawaniu chorób zawodowych i innych chorób związanych z warunkami pracy oraz narażenia pracujących na czynniki szkodliwe dla zdrowia, nadzór nad substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym, nadzór nad przestrzeganiem przepisów dotyczących szkodliwych czynników biologicznych w środowisku pracy. Kontrolą objęto również podmioty wprowadzające do obrotu, stosujące substancje chemiczne, ich mieszaniny lub wyroby w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 25 lutego 2011r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach (Dz. U. z 2018 r., poz. 143 ze zm.) obowiązków wynikających z

tej ustawy oraz z rozporządzeń Wspólnot Europejskich w niej wymienionych. Prowadzono nadzór nad środkami powierzchniowo czynnymi i detergentami, nad produktami biobójczymi oraz wyrobami poddanymi działaniu produktów biobójczych.

Wykres: Kontrole wg PKD

Pracownicy pionu nadzoru higieny pracy w roku 2019 w oparciu o przeprowadzone oceny ryzyka przeprowadzili 60 kontrole sanitarnych. Były to kontrole wynikające z planu pracy, związane z prowadzonymi postępowaniami administracyjnymi, tematyczne oraz interwencyjne, a także postępowania w sprawie chorób zawodowych. W przypadku 56 % kontroli wynikających z planu pracy stwierdzono nieprawidłowości związane głównie z brakiem badań i pomiarów czynników szkodliwych, oceny ryzyka zawodowego, przekroczonych normatywów stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia, uchybień w zakresie czynników biologicznych w środowisku pracy, substancji, mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy, dotyczące uzupełnienia rejestru czynników szkodliwych dla zdrowia, dotyczące wyposażenia stanowisk w ochrony osobiste, dotyczące stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń pracy lub socjalno – sanitarnych, dotyczące wyposażenia stanowisk w instrukcje BHP, dotyczące szkoleń bhp, dotyczące spisu stosowanych substancji i mieszanin niebezpiecznych, dotyczące kart charakterystyk stosowanych substancji niebezpiecznych.

Tabela: Zestawienie kontroli i decyzji

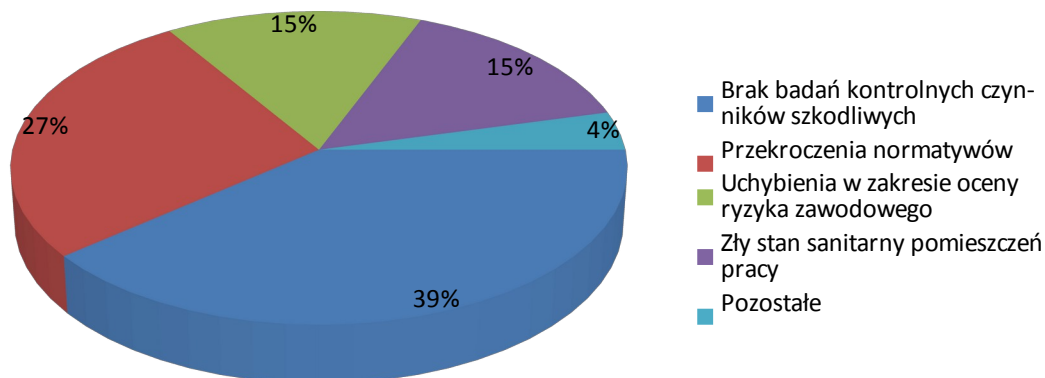
Liczba kontroli wykonanych w 2019 r	Kontrole wynikające z planu pracy	Kontrole sprawdzające tematyczne, interwencyjne	Kontrole z planu negatywne w %	Liczba wydanych decyzji administracyjnych	
				Nakazowe	Opłatowe
60	32	28	56	26	27

Skutkiem stwierdzanych nieprawidłowości było wydawanie decyzji administracyjnych nakazujących usunięcie tych nieprawidłowości. Łącznie wydano 53 decyzje administracyjnych, z których 26 to decyzje nakazowe, w tym jedna decyzja z rygorem natychmiastowej wykonalności.

dotycząca odsunięcia od pracy pracowników bez aktualnych badań lekarskich potwierdzających brak przeciwwskazań do wykonywania pracy na zajmowanych przez nich stanowiskach pracy. Nakazy wykonywane były przez pracodawców w terminach, w związku z tym nie wydawano postanowień o nałożeniu grzywny celem przymuszenia do ich wykonania.

Pozostałe to decyzje opłatowe za kontrole negatywne lub decyzje umarzające postępowania administracyjne, z uwagi na odwrotne usunięcie nieprawidłowości przez pracodawców.

Wykres : Uchybienia procentowo

W ramach nadzoru sanitarnego przeprowadzono również badania środowiska pracy w zakładach branży spożywczej w zakresie narażenia na czynnik szkodliwy-pył mąki. W 5 z 7 przebadanych zakładach stwierdzono przekroczenie NDS pyłu mąki. Przeprowadzona analiza wykazała jednak, że jest to wynik zaostrzonych wymogów prawnych w tym zakresie, a nie pogorszenie się warunków pracy na przedmiotowych stanowiskach. Niemniej jednak, pracodawcy - wskutek działań PPIS w Brzozowie (nakazy na obniżenie narażenia) - dostosowali się do nowych wymogów

Choroby zawodowe

Realizując zadania dotyczące nadzoru nad zdrowotnymi warunkami środowiska pracy, prowadzone są również postępowanie administracyjne w zakresie występowania chorób zawodowych. PPIS w Brzozowie prowadzi postępowania wszczęte w latach ubiegłych, wpływające w roku bieżącym jak i postępowania pomocnicze w ramach współpracy z innymi Inspektorami Sanitarnymi oraz Wojewódzkim Ośrodkiem Medycyny Pracy.

W wyniku przeprowadzonych postępowań wyjaśniających i administracyjnych wydano 4 decyzje administracyjne, w tym 3 o stwierdzeniu choroby zawodowej, 1 o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej. Wydano również trzy postanowienia dotyczące wyznaczenia nowego terminu załatwienia sprawy .

Nie zanotowano odwołań od wydanych decyzji w przedmiocie chorób zawodowych.

Prowadzone postępowania dotyczą chorób zawodowych takich jak: zespół cieśni nadgarstka, borelioza, przewlekłe zapalenie nadkłykcia kości ramiennej, przewlekłe zapalenie okołostawowe barku, przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym borelioza.

Środki zastępcze

Na terenie powiatu brzozowskiego nie działają punktu sprzedaży środków zastępczych. Ich obecność na rynku spowodowana jest działalnością dilerów oraz dystrybucją internetową. Dowodem na tą obecność są zgłaszane przez Policję zatrzymania środków zastępczych oraz ewentualnie zatrucia zgłaszane przez szpital (w omawianym okresie 1 przypadek). Jednym z

ważnych zadań w obszarze nowych narkotyków realizowanych przez pracowników Sekcji Higieny Pracy jest monitorowanie sytuacji epidemiologicznej w zakresie zatruc i podejrzeń zatruc tzw. „dopalaczami”. W trybie dwutygodniowym i miesięcznym przesyłane są meldunki dotyczące zatruc.

Zamknięcie punktów stacjonarnych, w których podejrzewano sprzedaż środków zastępczych oraz zmiana sposobu ich dystrybucji poprzez zakup produktów w sklepach internetowych lub za pośrednictwem dealerów spowodowało, że monitorowanie działań w tym obszarze jest ograniczone.

W celu przeciwdziałania stosowaniu „dopalaczy” przez młodzież oraz coraz częściej przez osoby dorosłe, pracownicy Sekcji prowadzą działania edukacyjne (pogadanki podczas bieżących kontroli sanitarnych) wykłady oraz konferencje. Zorganizowano konferencję o tej tematyce na terenie zakładu pracy skierowaną zarówno do pracodawcy jak i pracowników, a także 2 konferencje w siedzibie stacji- jedną dla dyrektorów i nauczycieli szkół z terenu powiatu, drugą dla młodzieży szkół średnich. Na stronie internetowej PPIS w Brzozowie umieszczane są również informacje w celu przekazywanie wiedzy o zagrożeniach dla życia lub zdrowia ludzi spowodowanych używaniem tzw. „dopalaczy”.

6. Oświata zdrowotna i promocja zdrowia

Kierunki działań Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia przyjęte do realizacji w 2019 r. wynikały z zadań Narodowego Programu Zdrowia, problemów zdrowotnych i potrzeb środowiska lokalnego.

Działalność o.z. prowadzona była przez realizację programów ogólnopolskich, wojewódzkich i lokalnych: „Różowa wstążeczka”, „Trzymaj formę”, „Program edukacji zdrowotnej dla pacjentów z nadciśnieniem tętniczym”, „Czyste powietrze wokół nas”, „Szkolne programy antytytoniowe tj: „Nie pal przy mnie proszę” i „Znajdź właściwe rozwiązanie” , „Moje dziecko idzie do szkoły” , „Zawsze razem”, „Zapobieganie HIV/AIDS i chorobom przenoszonym drogą płciową - Edukacja młodzieży szkolnej” , „Podstępne WZW”, „Wybierz Życie-Pierwszy Krok”, „ARS ,czyli jak dbać o miłość”, „Bieg po zdrowie”, „Znamię?! znam je”.

W roku 2019 Sekcja OZ i PZ organizowała również akcje-kampanie o.z. tj: „Światowy Dzień Zdrowia”, „Światowy Dzień bez Tytoniu”, „STOP dopalaczom ”, „Światowy Dzień Rzucania Palenia”, „Bezpieczne wakacje-akcja letnia”, „Bezpieczne ferie”, „Zapobieganie grypie”, „Październik Miesiącem Zapobiegania Nowotworom”, „Światowy Dzień HIV/AIDS” , „Mój Walenty jest the best idzie ze mną zrobić test”, „Profilaktyka zatruc grzybami”, „Zapobieganie chorobom przenoszonym przez kleszcze”, „Oszczędź dziecku ospy”.

Tematyka w/wym. programów i akcji dotyczyła: chorób nowotworowych, tematyki antytytoniowej, uzależnień ,chorób serca-zapobiegania nadciśnieniu tętniczemu, zapobieganie HIV/AIDS i chorobom przenoszonym drogą płciową ,zapobiegania dopalaczom, higieny osobistej ,chorób zakaźnych ,racjonalnego odżywiania, zapobiegania WZW ,zdrowego stylu życia itd.

W ramach w/w realizowanych programów i wszystkich akcji i kampanii podjęte działania prowadzone były przez organizowanie; porad, szkoleń, konkursów, porad, wystaw, happeningów, instruktaży, dystrybucji materiałów oraz imprez oświatowo - zdrowotnych do środowisk: dzieci i młodzieży w systemie szkolnym i pozaszkolnym, nauczycieli i wychowawców, rodziców, pacjentów, pracowników placówek służby zdrowia, zakładów pracy i instytucji .

W ramach realizacji przedsięwzięć programowych i nieprogramowych współpracowano ze Starostwem Powiatowym, samorządami lokalnymi, służbą zdrowia, placówkami oświatowo – wychowawczymi, Policją, WSSE w Rzeszowie, Ruchem Światło Życie Archidiecezji Przemyskiej, Prywatnymi Instytucjami –sponsorami i mediami; Gazetą Powiatową.

W ramach realizacji programów oświatowo-zdrowotnych przeprowadzono 131 wizytacji działalności oświatowo-zdrowotnej i promocji zdrowia w powiecie brzozowskim .

7. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny.

W ramach sprawowania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego dokonywano analizy projektowanych działań planistycznych, inwestycyjnych i systemowo-organizacyjnych odnoszących się do obszarów powiatu, rozwiązań techniczno-budowlanych obiektów i infrastruktury pod kątem wpływu w/w przedsięwzięć na zdrowie i życie ludzi.

W 2019 roku wydano 8 uzgodnień zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko do opracowywanych Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego oraz Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego. Wnioski dotyczyły Gminy Brzozów oraz Gminy Nozdrzec.

Pozytywnie zaopiniowano 4 projekty Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego (wnioski dotyczyły Gminy Nozdrzec) oraz 1 projekt Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego (wniosek dotyczył Gminy Dydnia).

Wydano 13 opinii co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, w tym 1 stwierdzającą taką potrzebę (dotyczyła ona budowy nowej hali produkcyjno - magazynowej z linią wyrobów metalowych, linią produkcyjną elementów plastikowych i obróbką galwaniczną wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą w miejscowości Brzozów).

W 2019 roku., po przeprowadzeniu kontroli, zajęto 8 pozytywnych stanowisk w sprawie dopuszczenia do użytkowania obiektów budowlanych w trybie art. 56 ustawy Prawo budowlane m.in. rozbudowanej i przebudowanej oczyszczalni ścieków w Bliznem, rozbudowanego budynku rozlewni wody mineralnej w Humniskach, hali produkcyjno – handlowo – składowej w Grabownicy Starzeńskiej, budynku handlowo – usługowego z przeznaczeniem na centrum ogrodnicze w Brzozowie, budynku stacji uzdatniania wody wraz z zbiornikiem wody czystej i studniami głębinowymi w Jasienicy Rosielnej.

Przeprowadzono 31 oględzin obiektów. Związane były one min. z dopuszczeniem tych obiektów do użytkowania bez nałożonego obowiązku uzyskania zezwolenia na użytkowanie tj. oględziny obiektów handlowo – usługowych, gastronomicznych, zakładów fryzjerskich, kosmetycznych i odnowy biologicznej, obiektów szkolnych i innych. W czasie oględzin dokonywano szczegółowego przeglądu obiektu i otoczenia, zgodnie z obowiązującą procedurą kontrolną.

W omawianym okresie uzgodniono 2 dokumentacje projektowe pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych.

Ponadto na wniosek stron wydano 2 opinie o spełnieniu wymagań higieniczno – zdrowotnych, 6 opinii wstępnych o możliwości przeznaczenia lokalu do prowadzenia zamierzonej działalności, 42 decyzje opłatowe.

W roku 2019 liczba zajętych stanowisk, łącznie z oględzinami oraz uczestnictwem w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych, wydanymi opiniami i decyzjami wyniosła 125.

1.	Uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko do opracowywanych Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego oraz Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego	8
2.	Pozytywne zaopiniowanie	- 4 projekty Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego - 1 projekt Studium Uwarunkowań i Kierunków

		Zagospodarowania Przestrzennego
3.	Opinie co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko	13, w tym 1 stwierdzająca taką potrzebę
4.	Dopuszczenie, po przeprowadzeniu kontroli, do użytkowania obiektów budowlanych w trybie art. 56 ustawy Prawo budowlane	8
5.	Ogłędziny obiektów związane min. z dopuszczeniem tych obiektów do użytkowania bez nałożonego obowiązku uzyskania zezwolenia na użytkowanie	31
6.	Uzgodnienia dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych	2
7.	Wydawanie opinii	- 2 o spełnieniu wymagań higieniczno – zdrowotnych - 6 wstępnych o możliwości przeznaczenia lokalu do prowadzenia zamierzonej działalności
8.	Decyzje oplatowe	42
Razem	Liczba zajętych stanowisk, łącznie z oględzinami oraz uczestnictwem w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych, wydanymi opiniami i decyzjami	125

8. Działalność Laboratoryjna

W wyniku oceny przeprowadzonej przez Polskie Centrum Akredytacji, która odbyła się w dniach 09÷10.05.2019 r., Laboratorium potwierdziło kompetencje w zakresie posiadanej akredytacji Laboratorium Badawczego (Certyfikat Nr AB 755 wydanie 19 z dnia 29.07.2019 r.). Laboratorium posiada uprawnienia do wykonywania 22 akredytowanych parametrów w zakresie badań: wody, środowiska pracy i diagnostyki medycznej.

Ilość wykonanych badań w 2019 r. przedstawia się następująco:

Badania bakteriologiczne i fizykochemiczne wody:

Przebadano 705 obiektów wodnych (wodociągi, studnie przydomowe, baseny), w których wykonano 1293 badań (fizycznych, chemicznych i mikrobiologicznych).

Najczęstsze przekroczenia wartości parametrów jakości wody do spożycia (tj. bakterie grupy coli i Escherichia coli, żelazo, mangan, jon amonu, mętność) stwierdza się w próbkach wody ze studni przydomowych (kwestionowanych ok. 60 %).

Badania środowiska pracy:

Wykonano badania w 75 zakładach pracy, w których wykonano 313 badania (hałasu, drgań, oświetlenia oraz zapylenia), w tym 29 badań kwestionowanych.

Diagnostyka medyczna:

Przebadano 636 osób w kierunku chorobotwórczych pałeczek jelitowych z rodzaju Salmonella i Shigella, u których wykonano 1727 badań (w tym: 17 osób z wynikiem dodatnim - 33 badania).

Wykonane badania		
Fizykochemia i Bakteriologia Wody	Higiena Pracy	Diagnostyka medyczna

Ilość przebadanych obiektów wodnych (wodociągi, studnie przydomowe, baseny)	Liczba wykonanych badań	Badania kwestionowane	Ilość zakładów pracy	Liczba wykonanych badań	Badania kwestionowane	Ilość przebadanych osób	Liczba wykonanych badań	Badania z wynikiem dodatnim
705	1293	60%	75	313	10%	636	1727	2%